

รอบรู้สุขภาพจิต

Mental Health Literacy

ฉัตรพร คงศักดิ์
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ศูนย์สุขภาพจิตที่ 4

ความรู้
&
ความรอบรู้

ต่างกันอย่างไร?

Sweet
dreams

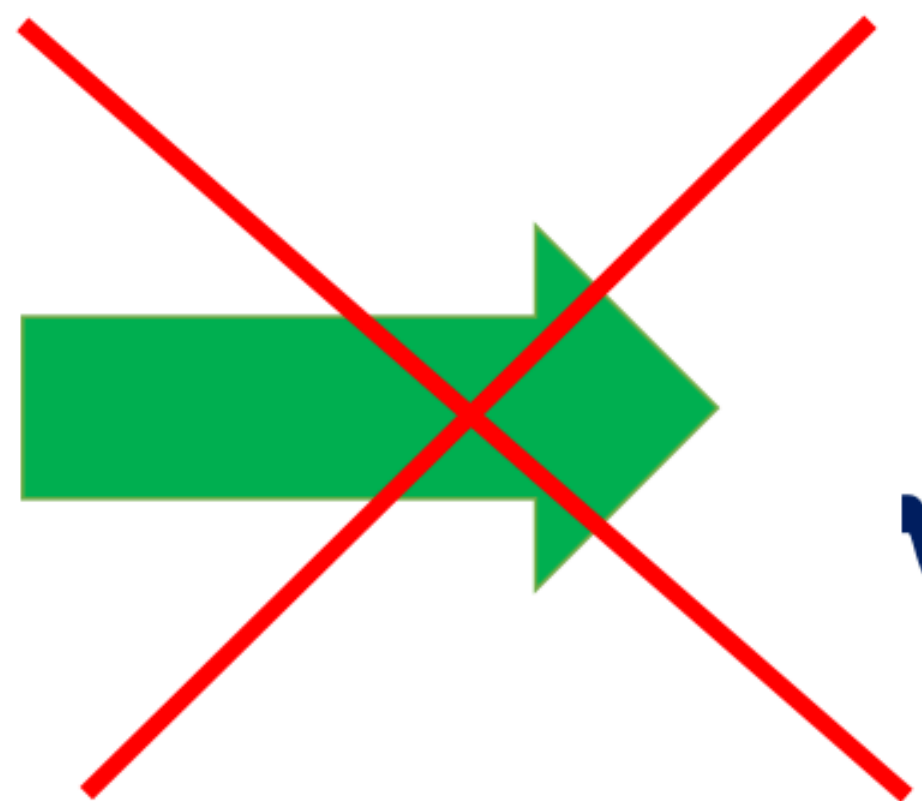

รู้หมด
แต่อด
ไม่ได้

Health Literacy

รู้หมด อดได้ ไปบอกต่อ

ความรอบรู้สุขภาพจิต

ค้นหา/เข้าถึง ข้อมูลการดูแลจิตใจตนเอง

เข้าใจ ข้อมูลที่ค้นหา

โต้ตอบ/ซักถาม ข้อมูลที่ค้นหากับผู้รู้ได้

ตัดสินใจ เลือกข้อมูลมาใช้

ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพจิต

แนะนำ/บอกต่อ ผู้อื่นได้

ต้นแบบ การดูแลจิตใจตนเอง...

เครียด

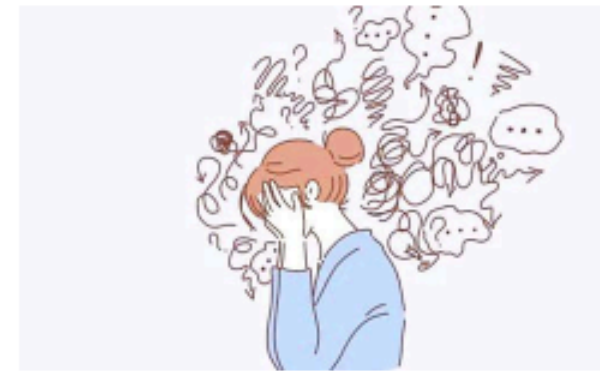
ซึมเศร้า

ไบโพลาร์

เสี่ยงฆ่าตัวตาย

วิตกกังวล

เห็นปัญหา

5 วิธีลดเครียด ช่วยหัวใจแข็งแรง

1. หัวเราะ ช่วยลดความเครียด ลดการอักเสบของหลอดเลือด
2. นั่งสมาธิ ช่วยลดความเสี่ยงโรคหัวใจ ช่วยผ่อนคลายจิตใจ
3. ออกกำลังกาย เสริมสร้างกล้ามเนื้อหัวใจ ลดความดันโลหิต
4. หลีกเลี่ยงทุกอย่างไม่ดีทุกอย่าง หลีกเลี่ยงแอลกอฮอล์ ชาหรือกาแฟที่ทำให้เกิดความเครียด
5. ทาวิธึคลายเครียด อาบน้ำอุ่น นิ่งเพลง งานอดิเรก เพื่อคลายความเครียด

ขอบคุณข้อมูลจาก: Harvard Health Publications

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

หาแรงจูงใจ

อาการเครียดสะสม ภาวะอันตรายโรคภัยตามมา

“ยิ่งเครียด ยิ่งเสี่ยงโรค”

เครียดสะสม อาจส่งผลร้ายต่อร่างกายและก่อให้เกิดโรคต่างๆตามมา โรคที่เกิดจากภาวะเครียดสะสม

- โรควิตกกังวล
- โรคซึมเศร้า (ไฟเบีย)
- โรคแพนิค
- โรคเครียดที่มีอาการทางกาย
- โรคเครียดถาวร
- โรคหัวใจขาดเลือด
- โรคซึมเศร้า
- โรคความดันโลหิตสูง
- โรคหัวใจ
- โรคเครียดสองระลอก
- โรคไมเกรน
- โรคนอนไม่หลับ

บอกต่อ

ค้นหาข้อมูล/เข้าถึงข้อมูล/เข้าใจข้อมูล/สื่อสาร ชักถาม แลกเปลี่ยนข้อมูล

สุขภาพจิต &

ผู้สูงอายุ

“เครียดจังเลย

รู้สึกงาตัวเองไร้ค่า

ไม่ยากลรู้สึกแบบบนี้เลย”

เข้าถึง

เข้าถึงแหล่งข้อมูล
ด้านการดูแลสุขภาพจิต
ที่ถูกต้อง

เข้าใจ

เข้าใจหลักการที่ถูกต้อง
ในการดูแลสุขภาพจิต

ไต่ถาม

ปรึกษาคนที่มีความรู้
การดูแลสุขภาพจิต
เช่น จิตแพทย์ หรือ
คนที่เคยไปพบ
จิตแพทย์

ตัดสินใจ

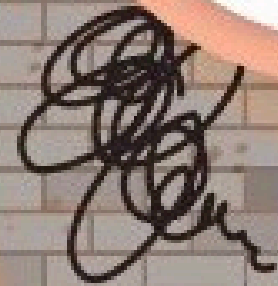
เลือกวิธีดูแลสุขภาพจิต
อย่างถูกต้อง
ตามข้อมูลที่ศึกษามา

นำไปใช้

ลงมือทำกิจกรรมที่เลือก
เพื่อลดความเครียด สร้าง
ความมั่นใจให้ตัวเอง
และทำอย่างสม่ำเสมอ

บอกต่อ

แนะนำ/บอกต่อ
การดูแลสุขภาพจิต
ให้กับผู้อื่นได้

อุบัติเหตุ & สุขภาพจิต

“ปารู้สึกเสียใจมาก
ที่ลูกป่าเกิดอุบัติเหตุ
ตรงแยกนี้”

เข้าถึง

- ข้อมูลสาเหตุ/การป้องกันอุบัติเหตุ
- ผลกระทบทางสุขภาพจิต

เข้าใจ

- หลักการป้องกัน/ลดอุบัติเหตุ
- หลักการดูแลสุขภาพจิตที่ถูกต้อง

นำไปใช้

- ลงมือทำเพื่อป้องกัน/ลดอุบัติเหตุ
- ลงมือทำกิจกรรมดูแลสุขภาพจิตเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

ตัดสินใจ

- เลือกวิธีการป้องกัน/ลดอุบัติเหตุ
- เลือกกิจกรรมดูแลสุขภาพจิตเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

ไต่ถาม

- ปรึกษาผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกัน/ลดอุบัติเหตุ
- ปรึกษาผู้ที่มีความรู้สุขภาพจิต

บอกต่อ

แนะนำ/บอกต่อการลดอุบัติเหตุ และการดูแลสุขภาพจิตเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

รู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

ทักษะหรือความสามารถในการ “ใช้และรับสื่ออย่างรู้ตัวตื่นตัว” คือ สามารถเข้าใจ ตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา ประเมินคุณค่าสาระของสื่อได้ พร้อมทั้งดูที่ความจำเป็นหรือความต้องการอันเหมาะสมของตนเองด้วย

เอ๊ะ! หยุดคิด เพื่อตั้งคำถามกับสื่อ

การตระหนักรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (Digital Literacy)

ทักษะความเข้าใจในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต แอปพลิเคชัน และสังคมออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาการทำงาน การเรียนรู้และการใช้ชีวิต ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถลดหรือจำกัดผลกระทบด้านลบหรือสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

ทักษะรู้เท่าทันสื่อ (MEDIA LITERACY SKILLS)

Access เข้าถึงสื่อ หลากหลายแหล่ง หลากหลายรูปแบบ

Analyze ตีวิเคราะห์ ตรวจสอบ เปรียบเทียบ เนื้อหาข้อมูล

Create สร้างองค์ความรู้ สื่อสารบอกต่อสิ่งที่ดีสิ่งที่เป็นประโยชน์

Evaluate ประเมินคุณค่า ประโยชน์ต่อสังคม/ส่วนรวม/ตนเอง

YOU CAN
DO IT!